

EDUSKUNNAN VASTAUS 283/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 201/2010 vp).

Valiokuntakäsittely

Ulkoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (UaVM 12/2010 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annetun lain (562/1996) 10 §, sellaisena kun se on laeissa 891/2000 ja 581/2003,
muutetaan 1 ja 3—6 §, 7 §:n 1 ja 4 momentti ja 8 §,
sellaisina kuin niistä ovat 1 § osaksi laissa 891/2000, 3 § laeissa 891/2000 ja 581/2003, 4 ja 5 § sekä 7 §:n 1 momentti laissa 581/2003 ja 8 § laissa 891/2000, sekä
lisätään lakiin uusi 3 a, 3 b, 4 a, 4 b ja 7 a—7 d § seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Kaksikäyttötutteen viennin, välityksen, kauttakuljetuksen ja siirtojen rajoittamiseen (*vientivalvonta*) sovelletaan tätä lakia, jollei muusta laista taikka kaksikäyttötutteen viennin, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta annetusta neuvoston asetuksesta (EY) N:o 428/2009 (uudelleenlaadittu), jäljempänä *neuvoston asetus*, tai tiettyihin sotilaallisiin loppukäyttöihin liittyvän teknisen avun valvonnasta hyväksytystä neuvoston yhteisestä toimin-

nasta (2000/401/YUTP) jäljempänä *neuvoston yhteinen toiminta*, muuta johdu.

3 §

Luvanvaraisuus

Neuvoston asetuksen, neuvoston yhteisen toiminnan tai tämän lain nojalla valvonnallaisen kaksikäyttötutteen vienti on sallittu vain Euroopan unionin yleisluvan tai ulkoasiainministeriön myöntämän yksittäis-, koonti- tai yleisluvan perusteella.

Neuvoston asetuksen liitteessä I lueteltujen kaksikäyttötutteen välityspalvelut ovat luvanvaraisia, jos välittäjä on saanut ulkoasiain-

ministeriöltä ilmoituksen, että välitettävät tuotteet ovat tai voivat olla kokonaan tai osittain tarkoitettu johonkin neuvoston asetuksen 4 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun käyttöön. Jos välittäjä tietää tai välittäjällä on syytä epäillä, että neuvoston asetuksen liitteeseen I kuuluva tuote on kokonaan tai osittain tarkoitettu johonkin neuvoston asetuksen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun käyttöön, välittäjän tulee ilmoittaa asiasta ulkoasiainministeriölle, joka päättää luvanvaraisuudesta.

Neuvoston asetuksen liitteessä I lueteltujen kaksikäyttötuotteiden kauttakuljetus on luvanvaraista, jos kauttakuljettaja on saanut ulkoasiainministeriöltä ilmoituksen, että kauttakuljetettavat tuotteet ovat tai voivat olla kokonaan tai osittain tarkoitettu johonkin 4 artiklan 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun käyttöön.

Ulkoasiainministeriön myöntämä lupa tulee esittää tulliviranomaisille myös neuvoston asetuksen 22 artiklan 1 ja 2 kohdassa mainittujen siirtojen osalta.

Lisäksi luvanvaraisuudesta säädetään 4 §:ssä.

3 a §

Euroopan unionin yleislupa

Viejän on ilmoitettava ulkoasiainministeriölle Euroopan unionin yleisluvan käyttämisestä 30 päivän kuluessa ensimmäisestä vientitoimituksesta. Samassa yhteydessä viejän on ilmoitettava ulkoasiainministeriölle nimensä ja osoite, jossa neuvoston asetuksen 20 artiklassa säädetyt asiakirjat ovat tarkastettavissa.

3 b §

Luvan säilyttäminen

Viejän, välittäjän, kauttakuljettajan ja siirtäjän on säilytettävä lupa viiden vuoden ajan sen voimassaoloajan päättymisestä ja vaadittaessa palautettava se ulkoasiainministeriölle.

4 §

Tuoteluetteloon kuulumattoman tuotteen viennin, välityksen, kauttakulun ja siirron luvanvaraisuus

Kun tarkoituksena on viedä, välittää, kauttakuljettaa tai siirtää tuotteita, palveluja tai muita hyödykkeitä, jotka eivät sisälly neuvoston asetuksen liitteessä olevaan tuoteluetteloon, on viennin, välityksen, kauttakuljetuksen ja siirron yhteydessä esitettävä lupa, jos viejä, välittäjä, kauttakuljettaja tai siirtäjä on saanut ulkoasiainministeriöltä ilmoituksen siitä, että tuote on tai se voi olla kokonaan tai osaksi tarkoitettu käyttöön, joka liittyy kemiallisten ja biologisten aineiden tai ydinainesten kehittämiseen, tuotantoon, käsittelyyn, käyttöön, ylläpitoon, varastointiin, havaitsemiseen, tunnistamiseen tai leviämiseen taikka tällaisten, aselukujärjestelyjen alaan kuuluvien aineiden maaliinsaattamiseen soveltuvien ohjusten kehittämiseen, tuotantoon, ylläpitoon tai varastointiin.

Tuoteluetteloon kuulumattomien kaksikäyttötuotteiden vienti on luvanvaraista myös, jos ostajamaahan tai määrämaahan kohdistuu neuvoston hyväksymällä yhteisellä kannalla tai yhteisellä toiminnalla, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön päätöksellä tai Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston sitovalla päätöslauselmalla määrätty aineenvientikielto ja jos viejä on saanut ulkoasiainministeriöltä ilmoituksen siitä, että kyseiset tuotteet ovat tai voivat olla kokonaan tai osittain tarkoitettut sotilaalliseen loppukäyttöön. Sotilaallisella loppukäytöllä tarkoitetaan:

1) sisällyttämistä puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetussa laissa (242/1990), jäljempänä *maastavientilaki*, tarkoitettuihin puolustustarvikkeisiin;

2) tuotanto-, testaus- tai analysointilaitteiden ja niiden komponenttien käyttöä 1 kohdassa tarkoitettujen puolustustarvikkeiden kehittämiseen, tuotantoon tai ylläpitoon;

3) valmiiksi jalostamattomien tuotteiden käyttöä 1 kohdassa tarkoitettujen puolustustarvikkeiden tuotantolaitoksessa.

Tuoteluetteloon kuulumattomien kaksikäyttötuotteiden vienti on luvanvaraista myös, jos viejä on saanut ulkoasiainministeriöltä ilmoituksen siitä, että kyseiset tuotteet ovat tai voivat olla kokonaan tai osittain tarkoitettut käytettäväksi maastavientilaissa tarkoitettujen sellaisten puolustustarvikkeiden osina tai komponentteina, jotka on viety Suomen alueelta ilman lupaa tai Suomen lainsäädännössä säädetyn luvan vastaisesti.

Jos viejä tietää tai hänellä on syytä epäillä, että tuote on kokonaan tai osaksi tarkoitettu johonkin 1—3 momentissa mainittuun käyttöön, hänen tulee ilmoittaa asiasta ulkoasiainministeriölle, joka päättää luvanvaraisuudesta. Jos välittäjä tietää, että tuotteet, joiden osalta välittäjä tarjoaa välityspalveluja, ovat kokonaan tai osaksi tarkoitettu johonkin 1 momentissa tarkoitettuun käyttöön, välittäjän tulee ilmoittaa asiasta ulkoasiainministeriölle, joka päättää luvanvaraisuudesta.

4 a §

Luvan myöntämättä jättäminen

Ulkoasiainministeriön lupa voidaan jättää myöntämättä tapauksissa, joissa:

- 1) Suomea koskevien kansainvälisten sopimusten, sitoumusten ja velvoitteiden noudattaminen sitä edellyttää;
- 2) Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden tai Suomen turvallisuusetujen edistäminen sekä kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämisen tukeminen sitä edellyttävät;
- 3) ulkomailta peräisin olevien strategisen vientivalvonnan piiriin kuuluvien tuotteiden saannin esteettömyyden varmistaminen tai niiden saantia koskevien ehtojen noudattaminen sitä edellyttää;
- 4) tavara tai palvelu on tuotu Suomeen jälleenvientirajoituksin tai -kieltoin; taikka
- 5) aiottuun lopulliseen käyttöön ja sen kiertämisvaaraan liittyvät näkökohdat sitä edellyttävät.

4 b §

Ennakkotieto

Ulkoasiainministeriö voi kirjallisesta hakemuksesta antaa viejälle, välittäjälle, kauttakuljettajalle ja siirtäjälle kirjallisen ennakkotiedon luvan myöntämisen edellytyksistä. Ennakkotiedon ratkaisemiseen sovelletaan neuvoston asetuksen 12 artiklassa säädettyjä kriteereitä. Sitova ennakkotieto annetaan määräajaksi. Ennakkotieto ei kuitenkaan sido ulkoasiainministeriötä, jos ennakkotiedon antamisen jälkeen olosuhteissa tapahtuu merkittävä muutos.

5 §

Luvan peruuttaminen tai sen ehtojen muuttaminen

Ulkoasiainministeriöllä on oikeus peruuttaa lupa tai muuttaa sen ehtoja, jos hakemuksessa on annettu virheellisiä tietoja tai jos olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen muuttuneet niin, että Suomen kansainväliset sitoumukset tai velvoitteet sitä edellyttävät.

6 §

Vientivalvontaneuvottelukunta

Periaatteellisesti merkittävien vientivalvontasioiden valmistelua varten on valtioneuvoston asettama vientivalvontaneuvottelukunta.

Neuvottelukunnan tehtävistä, jäsenten määrästä ja asettamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Tarkastus- ja tietojensaantioikeus

Ulkoasiainministeriöllä, tulliviranomaisella ja veroviranomaisilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä antaa toisilleen viejiä ja vietyjä kaksikäyttötuotteita koskevia tietoja, joita viranomaiset tarvitsevat valvontatehtävässään. Näitä

tietoja voidaan luovuttaa Euroopan unionin valvontaviranomaisille.

— — — — —
Mitä 1—3 momentissa säädetään viejistä, koskee myös siirtäjiä, välittäjiä ja kauttakuljettajia.
— — — — —

7 a §

Kauttakuljetettavan tavarahan haltuun ottaminen ja luvan hakeminen

Tullin on otettava kauttakuljetettava kaksikäyttötuote haltuunsa, jos tullilla on perusteltua syytä epäillä, että kauttakuljetettavat kaksikäyttötuotteet ovat tai voivat olla joko kokonaan tai osittain tarkoitettu käyttöön, joka liittyy kemiallisten ja biologisten aseiden tai ydinaseiden kehittämiseen, tuotantoon, käsittelyyn, käyttöön, ylläpitoon, varastointiin, havaitsemiseen, tunnistamiseen tai levittämiseen taikka tällaisen, asesulkujärjestelyjen alaan kuuluvien aseiden maaliinsaattamiseen soveltuvien ohjusten kehittämiseen, tuotantoon, ylläpitoon tai varastointiin.

Tullin on ilmoitettava haltuun ottamisesta kauttakuljettajalle, jonka on tällöin haettava lupaa kauttakuljetukselle 90 päivän kuluessa ilmoituksesta. Jos kauttakuljetettavalle tavaralle ei määräajassa anota lupaa, tulee tullilaitoksen siirtää asia ulkoasiainministeriön ratkaistavaksi.

7 b §

Kauttakuljetuslupaa koskeva päätös

Jos ulkoasiainministeriö myöntää luvan kauttakuljetukseen tai katsoo, ettei lupa ole tarpeen, haltuun otettu tavara on palautettava kauttakuljettajalle.

Jos ulkoasiainministeriö ei myönnä lupaa kauttakuljetukseen, ministeriön on määrättävä tavara palautettavaksi lähtömaahansa. Jos kuitenkin on perusteltua syytä epäillä, että tavaraa käytettäisiin lähtömaassa 7 a §:n 1 momentin

mukaiseen tarkoitukseen, ulkoasiainministeriön on määrättävä tavara tullin hävitettäväksi. Jos tavara on ominaisuuksiltaan vaarallista, ulkoasiainministeriö voi samalla määrätä, että hävittämispäätös on pantava muutoksenhausta huolimatta heti täytäntöön.

Muutoksenhausta ulkoasiainministeriön päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

7 c §

Korvausvastuu hävitetystä kauttakuljetustavarasta

Jos tavara on hävitetty ennen hävittämispäätöksen lainvoimaisuutta ja tuomioistuimien muutoksenhaun johdosta on lainvoimaisesti päättänyt, ettei hävittämislle ollut edellytyksiä, tavarahan omistaja tai se, jolla on muuten tavarahan oikeus, voi hakea tavarasta korvausta valtiolta.

7 d §

Kauttakuljettajan korvausvastuu

Kauttakuljettaja vastaa kauttakuljetettavan tavarahan säilyttämisestä lupa- ja muutoksenhakumenettelyn aikana syntyneistä kustannuksista sekä tavarahan palauttamisesta lähtömaahansa tai hävittämislstä aiheutuneista kustannuksista.

8 §

Viennin, välityksen, kauttakulun ja siirtojen valvonta

Kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, kauttakuljetusta ja siirtoja valvoo tullilaitos.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tällä lailla kumotaan kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annettu valtioneuvoston asetus (924/2000).

Ennen tämän lain voimaantuloa vireille tullessiin lupahakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2011
